

7. 3. 2007

ID: 46545

Povinnost advokáta

Jednou z povinností advokáta je postupovat tak, aby byly oprávněné zájmy klienta řádným způsobem chráněny a prosazovány, k čemuž je advokát povinen využívat důsledně všechny zákonné prostředky, které mohou sloužit zájmům klienta v právní záležitosti, jež je předmětem smlouvy mezi advokátem a klientem o poskytnutí právní služby, tj. jak prostředky procesněprávní povahy, tak povahy hmotněprávní, pokud není výslovně sjednáno, že se smlouva mezi advokátem a klientem vztahuje pouze na některé konkrétně vymezené úkony, nebo je tato povinnost vyloučena pozdějším výslovným pokynem klienta.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 2679/2006, ze dne 10.1.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobců a) A. L. a b) J. L., zastoupených advokátem, proti žalovanému JUDr. M. S., advokátovi, o zaplacení 99.735,- Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 9 pod sp. zn. 7 C 133/2004, o dovolání žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 1. 2006, č. j. 18 Co 563/2005-55, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 20. ledna 2006, č. j. 18 Co 563/2005-55, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Obvodní soud pro Prahu 9 rozsudkem ze dne 20. 9. 2005, č. j. 7 C 133/2004-27, uložil žalovanému zaplatit žalobcům 99.735,- Kč spolu s 3 % úrokem z prodlení od 29. 12. 2004 do zaplacení a rozhodl o nákladech řízení ve vztahu mezi účastníky i vůči státu. Vyšel ze zjištění, že žalobci uzavřeli dne 6. 11. 1998 se žalovaným jako advokátem smlouvu o poskytování právní pomoci, jejímž předmětem bylo zastupování v soudním řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 9 pod sp. zn. 19 C 331/98 o vyklizení dvou bytových jednotek, v němž žalobci vystupovali v procesním postavení žalovaných, a o určení spoluvlastnictví k nemovitosti, v níž se jednotky nacházejí, a to na základě jimi podaného vzájemného návrhu. V tomto řízení se žalovaný řádně a včas nedovolal jménem žalobců relativní neplatnosti kupní smlouvy o převodu spoluvlastnického podílu k předmětné nemovitosti z důvodu podle § 145 odst. 1 obč. zák., ačkoliv k tomu měl od žalobců dostatek informací. V důsledku této skutečnosti nebyli žalobci v řízení úspěšní a byla jim uložena povinnost nemovitost vyklidit a nahradit protistraně náklady řízení. Vznikla jim tak škoda spočívající v náhradě nákladů řízení ve výši 73.835,- Kč a v částce 25.900,- Kč, kterou zaplatili žalovanému na odměně za poskytnutí právní služby. Soud prvního stupně dovodil, že tím, že žalovaný nepostupoval podle § 16 odst. 1 a 2 zák. 85/1996 Sb., o advokacii, a žalobcům vznikla v důsledku toho škoda, odpovídá za ni žalovaný podle § 420 obč. zák.

K odvolání žalovaného Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 20. 1. 2006, č. j. 18 Co 563/2005-55, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu v celém rozsahu zamítl, a rozhodl o nákladech řízení ve vztahu mezi účastníky i vůči státu. Uvedl, že mezi účastníky byla uzavřena příkazní smlouva dle § 724 a násl. obč. zák., jejímž obsahem bylo poskytnutí právní služby - zastupování v řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 9 pod sp. zn. 19 C 331/98. Charakteristickým rysem tohoto závazkového vztahu je, že se jedná o provedení určité činnosti jako takové bez ohledu na to, zda se dostaví očekávaný nebo příznivý výsledek, riziko výsledku nese příkazce. S odkazem na právní názor vyslovený v rozhodnutí o vyklizení nemovitosti, že žalovaný nebyl oprávněn na základě plné moci udělené mu žalobci se relativní neplatnosti právního úkonu dovolávat, dovodil, že námitku relativní neplatnosti uplatnila osoba k tomuto úkonu nezmocněná. Je potom zcela právně nerozhodné, zda byl tento právní úkon jinak uplatněn v souladu s § 40a obč. zák., neboť nemohl přivodit zákonem předpokládané účinky. Žalovanému tedy nemohla vzniknout odpovědnost za škodu podle § 16 a § 24 zák. 85/1996 Sb., neboť mezi jeho jednáním realizovaným na základě příkazní smlouvy a rozhodnutím soudu není příčinná souvislost a závazek příkazníka spočívá pouze v provedení činnosti, nikoli též v dosažení výsledku.

Proti tomuto rozsudku podali žalobci dovolání, jehož přípustnost dovozují z ust. § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., a které podávají z důvodu podle ust. § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. Namítají, že i když explicitně ze smlouvy o poskytnutí právní pomoci uzavřené mezi účastníky povinnost žalovaného dovolat se námitky relativní neplatnosti nevyplývá, je

jednoznačné, že byla obsahem této smlouvy, neboť žalovaný následně v tomto řízení uplatnil jménem žalobců vzájemný návrh na určení vlastnictví k nemovitostem, v němž je dovozováno, že kupní smlouva z 9. 1. 1996 je absolutně i relativně neplatná. Žalovaný navíc námitku relativní neplatnosti podal, k čemuž převzal od žalobců příslušné doklady. Sám rovněž v řízení připustil, že uplatnění této námitky provedl nesprávně. Existovala tedy příčinná souvislost mezi jednáním žalovaného a vzniklou škodou, neboť pokud by námitka relativní neplatnosti byla uplatněna v souladu se zákonem, byli by žalobci v řízení úspěšní. Žalobci dále poukazují na ustanovení § 730 odst. 2 obč. zák., dle kterého je příkazce povinen poskytovat odměnu, i když výsledek nenastal, ledaže nezdar jednání byl způsoben porušením povinnosti příkazníka. Dovolatelé navrhují, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný navrhl, aby dovolání bylo zamítnuto.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, účastníky řízení, zastoupenými advokátem ve smyslu ust. § 241 odst. 1 o. s. ř., napadené rozhodnutí přezkoumal podle ust. § 242 odst. 3 o. s. ř. a dospěl k závěru, že dovolání, které je přípustné podle ust. § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., je důvodné.

Povinnosti advokáta při výkonu advokacie stanoví § 16 zák. [85/1996 Sb.](#), o advokacii. Dle odst. 1 a 2 tohoto ustanovení je advokát povinen chránit a prosazovat práva a oprávněné zájmy klienta a řídit se jeho pokyny. Pokyny klienta však není vázán, jsou-li v rozporu se zákonem nebo stavovským předpisem; o tom je advokát povinen klienta přiměřeně poučit. Při výkonu advokacie je advokát povinen jednat čestně a svědomitě; je povinen využívat důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci uplatnit v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládá za prospěšné.

Ustanovení § 16 zák. [85/1996 Sb.](#) platí jako zvláštní právní norma (lex specialis) vůči ustanovení § 724 a násl. obč. zák. o smlouvě příkazní. V tomto smyslu stanoví povinnosti advokáta při plnění smlouvy o poskytování právních služeb, jež má z hlediska platné zákonné typologie závazků zásadně obecnou povahu smlouvy příkazní. Porušení těchto povinností zakládá podmínky pro vznik odpovědnosti advokáta za škodu ve smyslu § 24 zák. [85/1996 Sb.](#), pokud jde o škodu způsobenou klientovi.

Podle § 24 odst. 1 věta první zák. [85/1996 Sb.](#) advokát odpovídá klientovi za škodu, kterou mu způsobil v souvislosti s výkonem advokacie. Podle odst. 2 tohoto ustanovení se advokát odpovědnosti podle odstavce 1 zprostití, prokáže-li, že škodě nemohlo být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze na něm požadovat.

Odpovědnost za škodu způsobenou advokátem v souvislosti s výkonem advokacie vychází z odpovědnosti bez zřetele na zavinění a je založena na současném splnění předpokladů, jimiž jsou výkon advokacie, vznik škody a příčinná souvislost mezi výkonem advokacie a vznikem škody. Jde o objektivní odpovědnost, nikoliv o odpovědnost dle § 420 obč. zák., která je založena na principu presumovaného zavinění.

Jednou z povinností advokáta je postupovat tak, aby byly oprávněné zájmy klienta řádným způsobem chráněny a prosazovány, k čemuž je advokát povinen využívat důsledně všechny zákonné prostředky, které mohou sloužit zájmům klienta v právní záležitosti, jež je předmětem smlouvy mezi advokátem a klientem o poskytnutí právní služby, tj. jak prostředky procesněprávní povahy, tak povahy hmotněprávní, pokud není výslovně sjednáno, že se smlouva mezi advokátem a klientem vztahuje pouze na některé konkrétně vymezené úkony, nebo je tato povinnost vyloučena pozdějším výslovným pokynem klienta.

Pokud předmětem smlouvy o poskytnutí právní pomoci mezi žalobci a žalovaným bylo „zastupování v řízení před soudy v právní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 9 pod sp. zn. 19 C 331/98“, přičemž toto řízení bylo vedeno jak o vyklizení předmětné nemovitosti, tak o určení jejího vlastnictví z důvodu neplatnosti kupní smlouvy, bylo povinností žalovaného uplatnit veškeré dostupné zákonné prostředky, ať již povahy hmotněprávní či procesněprávní, jež mohly sloužit k ochraně zájmů žalobců v této věci. To platí jak o samotné povinnosti žalovaného řádně a včas se jménem žalobců dovolat relativní neplatnosti právního úkonu, tak případně i o jeho povinnosti obstarat si pro tento účel od žalobců odpovídající plnou moc. Žalovaný sice pokus o dovolání se relativní neplatnosti učinil, nicméně způsobem, který nesplňoval zákonné požadavky.

Pokud žalovaný včas a řádně neuplatnil námitku relativní neplatnosti právního úkonu, ačkoli to bylo jeho povinností, byly splněny podmínky pro vznik odpovědnosti za škodu při výkonu advokacie. Přestože obsahem příkazní smlouvy je provedení určité činnosti bez ohledu na její výsledek, k porušení povinnosti žalovaného jako advokáta podle § 16 zák. [85/1996 Sb.](#) došlo, a je tak založena jeho odpovědnost za škodu tím způsobenou. Z hlediska odměny příkazníka je tento princip ostatně vyjádřen výslovně v ustanovení § 730 odst. 2 obč. zák., dle kterého je příkazce povinen

poskytovat odměnu, i když výsledek nenastal, ledaže nezdar jednání byl způsoben porušením povinnosti příkazníka. A o tento případ se právě jedná v této věci.

Právní názor odvolacího soudu, že neexistuje příčinná souvislost mezi jednáním žalovaného v průběhu sporu, v němž zastupoval žalobce, a vzniklou škodou proto, že žalovaný nebyl dle udělené plné moci oprávněn k dovolání se relativní neplatnosti právního úkonu, není správný. Žalovaný totiž porušil svoji povinnost uloženou mu jako advokátovi ustanovením § 16 zák. 85/1996 Sb., když nevyužil všechny dostupné zákonné prostředky k ochraně zájmů klientů, zejména se řádně a včas nedovolal relativní neplatnosti právního úkonu (kupní smlouvy).

Uplatněný dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. byl tedy naplněn, neboť právní názor, na kterém rozsudek odvolacího soudu spočívá, je nesprávný, a proto Nejvyšší soud České republiky tento rozsudek zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 věta za středníkem, odst. 3 věta první o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odměna advokáta](#)
- [Náklady exekuce](#)
- [Eutanázie](#)
- [Zvýšení důchodového věku](#)
- [Konsolidace veřejných rozpočtů; legislativní přílepy \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní soud a procesní pravidla](#)
- [Vzdělávání, náležitosti podání \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zákonný soudce \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Právo na soudní ochranu](#)
- [Překvapivá rozhodnutí, výživa nezletilého dítěte](#)
- [Průtahy v řízení](#)